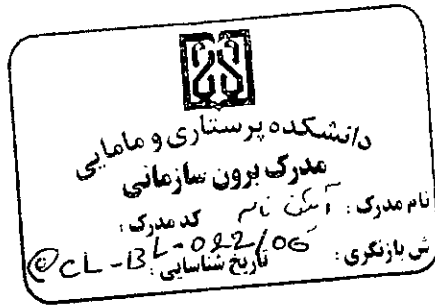

تاریخ: ۲۴ مرداد ۱۳۸۵
پست

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و امور پزشکی

«آیین نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشکده‌ها و دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور»

مقدمه

در مسیر رشد و بالندگی انسان و تعلیم و تربیت او، زمانی فرا می‌رسد که آدمی در ارج جوانی، توانمند و آرمانگرا با روحیه‌ای حساس و تاثیر پذیر، وارد محیطی به نام دانشگاه می‌شود. محیطی پویا، هدفمند و فرهنگساز که با جهت گیری‌ها و کنش‌های علمی- پژوهشی خود، شاخصی از میزان پویایی یک جامعه است و با ایجاد روحیه‌ی پرسشگری در جوانان آینده‌ساز، موجد جامعه‌ای کمال‌جو و بالنده خواهد شد. دانشگاه نه تنها تأمین‌کننده‌ی دانش و فن در جامعه است، بلکه می‌تواند جهت‌دهنده‌ی فرهنگ و تضمین‌کننده‌ی باز تولید شکل و محتوای فرهنگی جوامع نیز باشد. همین ویژگی‌ها و توانمندی‌هاست که ما را بر آن می‌دارد تا هر چه بیشتر، دقیق‌تر و کارآمدتر در جهت ایجاد بسترهای مناسب برای شکوفایی استعدادهای دانشجویان مشتاق و دانشمندان جوان مستعد خویش بکوشیم و دانشگاهی دانش‌محور و تمدن‌ساز فراهم نماییم.

به همین منظور در جهت تحقق این هدف بزرگ، حفظ شأن و حرمت محیط‌های علمی، آموزشی- پژوهشی، صیانت از کرامت انسانی و شأن دانشجوی و خدمت‌رسانی مناسب، ضمن افزایش اعتماد و اطمینان بیمار به محیط‌های آموزشی و درمانی، ایجاد حس احترام، آرامش و راحتی بیماران، ارتقای سلامت روانی دانشگاهیان، بیماران و مراجعین بیمارستانی و گروه‌های مختلف دانشجویی، به استناد بند الف ماده‌ی ۲ فصل اول قانون برنامه‌ی پنج ساله‌ی پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، استانداردهای حقوق‌گیرنده‌ی خدمت و همراه ری و مصوب جلسه ۱۹۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، مورخ ۱۳۸۹/۰۲/۱۸ در خصوص مصادیق پوشش (مجاز و غیر مجاز) ویژه‌ی دانشجویان که در تبیین تبصره ۲/ ماده‌ی ۶ آیین‌نامه انضباطی دانشجویان (مصوب جلسه ۲۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۳۸۴/۰۶/۲۴) تدوین شده است، «آیین‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشکده‌ها و دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور» تصویب می‌شود، لذا پس از مطالعه دقیق و توجیه کامل آیین‌نامه و شیوه‌نامه آن، ملزم به رعایت آن هستید.

شماره ۵۵۵۰۰۰۰۰
تاریخ ۲۶ شهریور ۹۱
پرست

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

ماده ۱- تعاریف کلی

کلیه اصطلاحات این آیین‌نامه بر اساس تعاریف مصوب در آیین‌نامه‌های آموزشی تنظیم شده و شامل موارد ذیل می‌گردد:

- ۱) دانشجوی: فردی است که از طریق ضوابط موسسات آموزش عالی و یا آزمون ورودی دانشگاه‌ها پذیرفته شده، ثبت نام کرده و در حال طی کردن سنوات آموزشی است.
- ۲) دانشجوی بالینی: به دانشجویی اطلاق می‌گردد که تحت آموزش در محیط بهداشتی، درمانی قرار دارد.
- ۳) محیط آموزشی و پژوهشی: محلی است که هر فردی در آن با عنوان دانشجو در حال انجام فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی است.

تبصره ۱: دانشجویان خارجی (اتباع غیر ایرانی) نیز مشمول این آیین‌نامه هستند.
تبصره ۲: مکان‌های اردویی و کلیه تجمعات دانشجویی مشمول قوانین محیط‌های آموزشی و پژوهشی می‌شوند.

ماده ۲- رفتار حرفه‌ای

از آنجا که هدف از آموزش دانشجو در دانشگاه‌های علوم پزشکی، در حقیقت تربیت نیروی ماهر جهت انجام حرفه‌های مقدس پزشکی و احتمالاً ورود به حریم خصوصی افراد است، از این رو به عنوان یک وظیفه‌ی شرعی و اخلاقی، دانش آموخته موظف است رفتاری کاملاً حرفه‌ای و متناسب با شأن محیط‌های علمی و درمانی از خود نشان دهد و همواره به عنوان مشاوره‌ی رازدار به حریم خصوصی و شأن و مقام دیگران احترام بگذارد.

الف- محیط‌های آموزشی - پژوهشی:

- ۱) دانشجویان می‌باید از ایجاد هر گونه اخلاق به هنگام آموزش خودداری نمایند.
- ۲) انجام هر گونه رفتار یا عملی که خلاف منزلت دانشجویی، رفتار حرفه‌ایست، ممنوع است.
- ۳) حفاظت و استفاده صحیح از امکانات، تجهیزات و وسایل عمومی در اختیار، از وظایف حرفه‌ای دانشجو است.

شماره: ۸۵۰۰۰۰
تاریخ: ۲۴/۱۲/۸۱
پست

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و امور پزشکی

ب- الزامات دانشجوی بالینی:

دانشجویان می‌باید علاوه بر مراعات موارد بند الف به منظور رعایت استانداردهای حقوق گیرنده خدمت و همراه وی، متن مصوب را مطالعه و به آن عمل نمایند.

ماده ۳- پوشش حرفه‌ای

دانشجویان باید در تمامی ساعات‌های آموزشی و کاری، ظاهری تمیز، مرتب و متناسب با موقعیت حرفه‌ای خود داشت باشند و از پوششی که موجب خدشه‌دار شدن شأن دانشجو و دانشگاه می‌گردد، خودداری نمایند.

الف- پوشش حرفه‌ای دانشجویان در محیط‌های آموزشی و پژوهشی:

• دختران:

(۱) رنگ، اندازه، ضخامت مانتو و شلوار، جوراب، کفش و حجاب دانشجویان می‌باید متناسب با شئون اسلامی و جامعه دانشگاهی باشد.

(۲) ظاهر دانشجویان می‌باید متناسب با شئون اسلامی و عرف جامعه‌ی دانشگاهی باشد.

• پسران:

(۱) رنگ، سایز، ضخامت و مدل پیراهن، شلوار، جوراب و کفش می‌باید متناسب با شئون اسلامی و جامعه دانشگاهی باشد.

(۲) ظاهر دانشجویان می‌باید متناسب با شئون اسلامی و عرف جامعه‌ی دانشگاهی باشد.

ب- پوشش حرفه‌ای دانشجویان در فضاهای بهداشتی، درمانی:

(۱) دانشجویان می‌باید در طول مدت حضور در محیط‌های درمانی از لباس فرم مخصوص به خود (طبل)

رنگ و الگوی اعلام شده) به صورت پاکیزه و با دکمه‌های بسته استفاده نمایند. رعایت کلیه ضوابط

مندرج در بند الف) ماده ۲ این آئین‌نامه و شیوه‌نامه اجرایی آن در محیط‌های درمانی نیز الزامی است.

(۲) نصب کارت شناسایی ارائه شده از سوی معارفت آموزشی بر روی سینه در سمت چپ لباس فرم

الزامی است.

شماره ۸۵۰
تاریخ ۲۶/۱۲/۹۱
پیت

جمهوری اسلامی ایران
سازمان بهداشت و درمان آموزش پزشکی
وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی

ماده ۴- مسئولیت‌های اجرای آیین‌نامه

- ۱) پس از تصویب این آیین‌نامه، شیوه‌نامه‌ی اجرایی آن ظرف مدت یک ماه توسط معاونت آموزشی و معاونت فرهنگی و امور دانشجویی تدوین و به دانشگاه‌ها ابلاغ خواهد شد.
  - ۲) نمره‌ی رفتار حرفه‌ای دانشجو در پایان هر دوره بر اساس میزان پایبندی به این آیین‌نامه طبق شیوه‌نامه‌ی اجرایی آن توسط معاونت آموزشی پایش می‌شود و فرم ارزشیابی صادره در سوابق دانشجو (همچون کارنامه‌ی آموزشی) نگهداری خواهد شد.
  - ۳) معاونت دانشجویی - فرهنگی وظیفه نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌ی اجرایی آن را به عهده خواهد داشت.
  - ۴) چنانچه دانشجو در هر نیم سال تحصیلی، حد نصاب مورد نظر را در فرم ارزشیابی رفتار و پوشش حرفه‌ای کسب ننماید از سوی معاونت آموزشی در مرتبه نخست جهت انجام مشاوره به معاونت دانشجویی، فرهنگی و در صورت تکرار جهت بررسی به شورای انضباطی معرفی می‌گردد.
- تبصره: میزان پایبندی به این آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌ی اجرایی آن در ارزشیابی رئیس بیمارستان، معاون آموزشی، مدیران گروه‌های آموزشی، ررسای بخش‌ها و اساتید در نظر گرفته می‌شود، همچنین در رتبه بندی بیمارستان‌ها بر طبق دستورالعمل تدوین شده توسط معاونت درمان، تاثیر قابل توجه‌ای خواهد داشت.
- این آیین‌نامه در یک مقدمه، ۴ ماده، ۱۶ بند و ۲ تبصره در تاریخ ۹۱/۰۵/۱۵ به تصویب شورای فرهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسید و از تاریخ ابلاغ به دانشگاه‌ها، لازم الاجراست و کلیه‌ی آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌های مغایر با این آیین‌نامه فاقد اعتبار است.

نکمر و حیده دستجردی
وزیر و رئیس شورای فرهنگی

«شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور»

هر چه محیط دانشگاه، محیط تدبیر و سلامت دینی باشد، برای دانشجو، برای درس خواندن، برای فکر صحیح کردن و برای هرگونه تلاش سیاسی و فرهنگی سالم، امن‌تر خواهد بود.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

مقدمه

در مسیر تحقق برنامه‌ها و اهداف بلند نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و به منظور نیل به جهش علمی و نهضت تولید علم در دانشگاه‌های کشور، بایسته است با اهتمام ویژه جهت استانداردسازی علمی دانشگاه در همه زمینه‌ها گام برداشته و تلاش نموده، امکانات موجود را به روز و کمیوندها را سازگار با فرهنگ بومی تولید و برطرف نماییم و این مهم حاصل نمی‌شود مگر اینکه حرفه‌ای بیاندیشیم و در عمل، محیط کار حرفه‌ای توأم با سلامت اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی فراهم سازیم.

به همین منظور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در جهت قانونمندی و استانداردسازی رفتار و پوشش دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی، با اتکاء به دانش جمعی و قوانین موجود در سطح ایران و جهان، اقدام به تدوین آیین‌نامه‌ای در این خصوص نمود تا مسیر روشنی برای عملکرد جوانان فرهیخته دانشگاهی ترسیم نماید. از این رو به استناد بند الف ماده ۲ فصل اول قانون برنامه پنج ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران، استانداردهای حقوق گیرنده خدمت و همراه وی و مصوب جلسه ۳۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۷۴/۶/۱۳ در خصوص مصادیق پوشش (مجاز و غیر مجاز) ویژه دانشجویان که در تبیین بند ۲/۳ ماده ۶ آیین‌نامه انضباطی دانشجویان تدوین شده است، آیین‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور به تصویب رسید و به منظور اجرایی نمودن این آیین‌نامه به استناد بند ۱ از ماده ۴ «آیین‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور»، شیوه‌نامه‌ای تهیه گردید تا ضمن شفاف‌سازی عملکرد دانشجویان، خطمشی مشخص برای مجریان و ناظران باشد. در حقیقت تدوین آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌ی اجرایی آن، پاسخ به نیاز دانشجویانی است که خواستار تعیین روشی شفاف و دقیق و به دور از سلیق، جهت امکان حضور در محیطی سالم باحفظ حرمت و رعایت کرامت انسانی که زمینه‌ساز تعالی علمی و اخلاقی است؛ می‌باشند. لذا دستگاه‌های اجرایی حوزه بهداشت و درمان پس از ابلاغ آیین‌نامه و شیوه‌نامه اجرایی رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان ملزم به رعایت آن می‌گردند.

دکتر محمد حسین آیتی

معاون دانشجو و فرهنگی

دکتر محمد علی محسنی

معاون آموزشی

بدیهی است در کنار شرایط مساعد اجتماعی الگوپذیری این فرهنگ نیازمند نهادینه شدن آن در وجود افراد می‌باشد و بدون شک رسیدن به این هدف نیازمند مشارکت و توجه جدی همه نهادها و دستگاهها به صورت مستمر و هدفمند می‌باشد. در این راستا دانشگاه علوم پزشکی موظف است به منظور اجرایی نمودن شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور، شرح وظایف ذیل را مد نظر قرار داده و در اجرای بهینه آن کوشا باشد.

تبصره: برای سهولت در روان خوانی متن، به جای عبارت «شیوه‌نامه اجرایی رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور» تنها از کلمه «شیوه‌نامه» استفاده می‌شود.

- ۱-۱. تبیین و معرفی شیوه‌ها و راهکارهای مناسب برای ارتباط سالم جوانان و اهمیت‌زدایی از نماد لباس و آرایش مبتذل
- ۲-۱. تحقیق و مطالعه پیرامون اثرات منفی تاثیر فرهنگ فاسد و غیراخلاقی غرب در زندگی اجتماعی و فردی جوانان با همکاری دستگاه‌های ذیربط
- ۳-۱. مطالعه جهت تعیین هنجارهای روشن در زمینه توسعه فرهنگ حجاب متناسب با علایق جوانان و ارزش‌های جامعه
- ۴-۱. برنامه‌ریزی در جهت بهینه‌سازی فرهنگ رفتار و پوشش حرفه‌ای بویژه در اوقات فراغت با اولویت اجرای برنامه‌ها به تفکیک دختران و پسران
- ۵-۱. تعامل با سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی فعال در راستای گسترش فرهنگ رفتار و پوشش حرفه‌ای
- ۶-۱. ایجاد مراکز مشاوره به صورت نیمه متمرکز و غیرمتمرکز با کادر مجرب جهت اطلاع‌رسانی و تعامل بیشتر با دانشجویان دانشگاهها و دانشکده‌ها
- ۷-۱. برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی، مناظره و کرسی‌های آزاداندیشی در خصوص فلسفه عفاف و حجاب
- ۸-۱. تشویق و تجلیل از دانشجویان نخبه و ممتاز و معرفی افراد نمونه با توجه به الگو بودن آنها در زمینه پوشش
- ۹-۱. گنجانیدن مفاهیم عفاف و حجاب در دوره‌های آموزشی (ساعت‌های فرهنگی) دانشجویان
- ۱۰-۱. اجرای کامل قانون انطباق امور پزشکی با موازین شرع مقدس اسلام و ابلاغ دستورالعمل‌های اجرایی در محیط‌های بهداشتی درمانی
- ۱۱-۱. نظارت بیشتر بر بیمارستان‌های تابعه به منظور ترویج فرهنگ حجاب و رعایت حقوق بیماران توسط دانشجویان
- ۱۲-۱. تاکید بر رعایت حجاب و اخلاق اسلامی به عنوان یکی از پیش شرط‌های اساسی جهت حضور دانشجویان در حوزه‌های مختلف علمی، فرهنگی، ورزشی و ...
- ۱۳-۱. تقویت شوراهای امر به معروف و نهی از منکر در دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی و بیمارستان‌های تابعه
- ۱۴-۱. اهمیت به مساله حجاب به عنوان یکی از امتیازهای شاخص در گزینش و معرفی دانشجویان نمونه دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی آیین‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای
- ۱۵-۱. فعال کردن دانشجویان در حوزه پژوهش‌های علمی حجاب و عفاف در دانشگاهها
- ۱۶-۱. اهداء بسته‌های فرهنگی به دانشجویان جدیدالورود در راستای ارتقاء آگاهی آنان در حوزه حجاب و عفاف
- ۱۷-۱. برگزاری جلسات سخنرانی، پرسش و پاسخ و همایش‌های علمی در خصوص حجاب توسط تشکلهای دانشجویی و کانون‌های فرهنگی هنری در دانشگاه

دکتر محمد حسین آیتی
ساوان دانشجویی و فرهنگی

دکتر محمد علی محقق
ساوان آموزشی

۱-۱۸. ارایه الگوی مناسب و متحدالشکل به دانشجویان جهت ورود به محیط‌های آموزشی پژوهشی و بهداشتی درمانی طبق شیوه‌نامه اجرایی

۱-۱۹. نظارت بر حسن اجرای آیین‌نامه و شیوه‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان

ماده ۲- تعاریف کلی

- به منظور تکمیل تعاریف ماده ۱ آیین‌نامه، موارد ذیل به این شرح تعریف می‌شوند:
- ۱-۲. دانشجوی: فردی است که از طریق ضوابط موسسات آموزش عالی و یا آزمون ورودی دانشگاه‌ها پذیرفته شده، ثبت‌نام نموده و در حال گذراندن سنوات آموزشی است.
  - ۲-۲. دانشجوی بالینی: به دانشجویی اطلاق می‌گردد که تحت آموزش در محیط بهداشتی درمانی قرار دارد.
  - ۳-۲. محیط‌های بهداشتی درمانی: به محیط‌هایی اطلاق می‌گردد که دانشجوی بالینی در آن به امور درمان بیماران و آموزش بهداشت در دو حوزه عملی و نظری می‌پردازد که شامل بخش‌های بیمارستانی، مراکز بهداشتی درمانی، درمانگاه‌ها، آزمایشگاه‌ها، داروخانه‌ها، مراکز تصویربرداری، مراکز مشاوره و ... است.
  - ۴-۲. فضاهای دانشگاهی: به پردیس دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها و محیط‌های خوابگاهی اطلاق می‌گردد.
  - ۵-۲. محیط‌های آموزشی پژوهشی: محیطی است که هر فرد در آن با عنوان دانشجو در حال انجام فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی است.
- تبصره: دانشجویان در تمامی محیط‌های آموزشی پژوهشی، درمانی و بهداشتی، فضاهای دانشگاهی، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، مراکز کارآموزی و کارورزی و محیط‌های فرهنگی، ورزشی، تفریحی، مکان‌های اردویی و کلیه تجمعات دانشجویی وابسته و غیروابسته به دانشگاه که تحت عنوان دانشجو، شرکت دارند؛ مشمول قوانین آیین‌نامه و شیوه‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور می‌گردند.
- ۶-۲. رفتار حرفه‌ای: به تمامی اعمال و گفتاری گفته می‌شود که از فرد در جایگاه شغلی وی انتظار می‌رود.
  - ۷-۲. پوشش حرفه‌ای: به لباسی گفته می‌شود که فرد در حرفه خاص خود، ملزم به پوشیدن آن است.
  - ۸-۲. شوون دانشجویی: به تمامی رفتار، پوشش و ظاهر دانشجو گفته می‌شود که نشان دهنده‌ی دانش، آگاهی، صراحت و شجاعت همراه با ادب و تدبیر، سادگی، پاکیزگی، وقت‌شناسی، نظم و ترتیب و تلاشگری او در عرصه‌ی علم و فن‌آوری است.
  - ۹-۲. شوون اسلامی: به تمامی قوانین اسلامی گفته می‌شود که در نص صریح قرآن، فقه اسلامی و آراء اکثریت مراجع تقلید آمده است.
- ۱۰-۲. دوره تحصیلی: به هر نیمسال تحصیلی اطلاق می‌گردد.

ماده ۳- رفتار حرفه‌ای

الف - الزامات کلی دانشجویان در محیط‌های آموزشی پژوهشی:

- ۱-۲. دانشجویان باید از ایجاد هرگونه اخلال به هنگام تدریس خودداری نمایند؛ مصادیق اخلال در هنگام تدریس مانند:
  - ۱-۱-۳. ورود به کلاس بعد از استاد
  - ۲-۱-۳. خوردن و آشامیدن
  - ۳-۱-۳. بلند صحبت کردن، خندیدن و ایجاد سر و صدا

دکتر محمد حسین آیتی
ساوان دانشجو و فرهنگی

دکتر محمد علی محسنی
ساوان آموزشی

- ۴-۱-۳. استفاده از تلفن همراه و سایر وسایل صوتی و تصویری
- ۲-۳. دانشجویان باید از اعمال و رفتار خلاف شؤون اسلامی، دانشجویی و اخلاق حرفه‌ای خودداری نمایند؛ مصادیق آن مانند:
- ۱-۲-۳. عدم رعایت ادب و احترام، فروتنی، اخلاق و آداب اسلامی متناسب با شأن یک فرد دانشگاهی
- ۲-۲-۳. توهین و تمسخر زبانی و رفتاری، مشاجره و پرخاشگری
- ۳-۲-۳. عدم رعایت حقوق دیگران
- ۴-۲-۳. مصرف هر نوع محصول دخانی یا مخدر
- ۵-۲-۳. استفاده از هر نوع دارو و یا ماده‌ای که باعث غیرعادی جلوه نمودن حرکات و گفتار دانشجو شود.
- ۳-۳. دانشجویان باید ملزم به حفاظت و استفاده صحیح از امکانات، تجهیزات و وسایل عمومی در اختیار باشند؛ مصادیق آن مانند:
- ۱-۳-۳. دانشجویان بدون هماهنگی مسئول مربوطه، مجاز به استفاده از تجهیزات نخواهند بود.
- ۲-۳-۳. باید به علائم هشدار دهنده و راهنمای استفاده از وسایل در محیط توجه نمایند.
- ۳-۳-۳. استفاده از امکانات و تجهیزات برای مصارف شخصی و یا به نفع احزاب و گروه‌های غیر مجاز، ممنوع می‌باشد.
- ۴-۳-۳. ایراد خسارت به اموال موجود در فضاهای دانشگاهی و محیط‌های بهداشتی درمانی یا سایر اموال بیت‌المال مجاز نمی‌باشد.

ب- الزامات دانشجوی بالینی:

- ۱-۳. رعایت کلیه ضوابط مندرج در بند الف ماده ۳ این شیوه‌نامه برای دانشجویان بالینی الزامی است.
- ۲-۳. دانشجویان باید به منظور رعایت استانداردهای حقوق خدمات گیرندگان و همراهان وی متون مصوب اخلاق پزشکی را مطالعه و به آن عمل نمایند.
- ۳-۳. از آن جایی که رعایت حریم شخصی و آرامش روحی بیمار در هر شرایطی برای دانشجویان الزامی است؛ لذا باید سعی نمایند قبل از معاینه، آزمایش و یا تهیه شرح حال، رضایت بیمار را اخذ نمایند.
- ۴-۳. دانشجویان در صورتی که دستورالعملی را به ضرر بیمار و یا ناقض مقررات بالینی و ایمنی ببینند، باید در ابتدا آن را با مسئول ارشد آموزش بالینی در میان بگذارند.
- ۵-۳. هنگام معاینه باید حریم خصوصی بیماران رعایت شود.
- ۶-۳. دانشجویان باید به حقوق بیماران در رابطه با انتخاب درمانگر و روش درمانی در موارد غیر اورژانس احترام بگذارند.
- ۷-۳. دانشجویان باید به مذهب و فرهنگ بیماران احترام بگذارند.
- ۸-۳. دانشجویان نباید از موقعیت بیماران و یا خانواده‌های آنان سوء استفاده نمایند.
- ۹-۳. دانشجویان باید اسرار بیماران را حفظ نمایند.
- ۱۰-۳. دانشجو باید در حین انجام وظیفه در محیط‌های بهداشتی درمانی، کارت شناسایی خود را به همراه داشته باشد.
- ۱۱-۳. خوردن و آشامیدن و استفاده از تلفن همراه بر بالین بیمار ممنوع است.

ماده ۴- پوشش حرفه‌ای

الف- پوشش حرفه‌ای دانشجویان دختر در محیط‌های آموزشی و پژوهشی:

- ۱-۴. حجاب باید کامل و بر اساس شؤون اسلامی و دانشجویی باشد.
- ۲-۴. استفاده از مانتو، شلوار، مقنعه و جوراب متعارف جهت پوشش الزامی است.
- ۳-۴. مدل مانتو، شلوار، مقنعه، کفش، کیف و جوراب باید ساده و به دور از مدهای افراطی باشد.

دکتر محمد حسین آیتی
معاون دانشجو و فرهنگی

دکتر محمد علی محسنی
معاون آموزش

- تبصره ۱: پوشیدن مانتو تنگ یا خیلی گشاد، کوتاه یا خیلی بلند مجاز نیست.
- تبصره ۲: شلوار باید اندازه متعارف داشته باشد و تنگ و کوتاه نباشد.
- تبصره ۳: استفاده از لباس‌هایی که تماماً پاره یا وصله باشد، ممنوع است.
- تبصره ۴: پوشش چادر یا مقنعه باید کامل و بر اساس موازین شرعی باشد.
- تبصره ۵: کفش باید ساده، تمیز، با پاشنه متعارف و بدون صدای آزاردهنده باشد.
- تبصره ۶: پوشیدن چکمه روی شلوار، دمپانی و صندل در محیط‌های آموزشی و پژوهشی مجاز نیست.
- ۴-۴. رنگ مانتو، شلوار، کیف، کفش و جوراب نباید تند و زننده باشد و جلب توجه نماید.
- ۴-۵. از مانتو، شلوار، مقنعه و جورابی که ضخامت لازم را برای حفظ پوشش و حجاب ندارد، استفاده نگردد.
- ۴-۶. استفاده از لباس، کیف، کفش، جوراب، پیشانی‌بند، مچ‌بند، شال، دستمال گردن، کمربند، انگشتر و کلاه‌هایی که غیرمتعارف و دارای نقوش و نوشته‌های زننده و یا علامت گروه‌های ضد اسلام، ضد انقلاب و ضد اخلاق باشند، مجاز نیست.
- ۴-۷. استفاده از عینک و زیور آلات متعارف مانند انگشتر و ساعت مجاز است.
- ۴-۸. ناخن‌ها باید کوتاه، تمیز، پیراسته و بدون هیچ‌گونه تزئینی باشند.
- ۴-۹. انجام هرگونه آرایش و خالکوبی که در معرض دید باشد؛ ممنوع است.
- ۴-۱۰. استفاده از عطر یا ادکلن با بوی تند و غیر متعارف مجاز نیست.
- ب- پوشش حرفه‌ای دانشجویان پسر در محیط‌های آموزشی و پژوهشی:
- ۴-۱. پوشش باید کامل و بر اساس شؤون اسلامی و دانشجویی باشد.
- ۴-۲. استفاده از شلوار، پیراهن و جوراب متعارف جهت پوشش الزامی است.
- ۴-۳. مدل پیراهن، شلوار، کیف، کفش و جوراب باید ساده و به دور از مدهای افراطی باشد.
- تبصره ۱: پیراهن باید آستین‌دار بوده، کوتاه و خیلی تنگ نباشد.
- تبصره ۲: شلوار نباید تنگ و کوتاه باشد.
- تبصره ۳: استفاده از لباسی که تماماً پاره یا وصله باشد، ممنوع است.
- تبصره ۴: پوشیدن دمپانی و صندل در محیط‌های آموزشی و پژوهشی مجاز نیست.
- تبصره ۵: کفش باید ساده و تمیز باشد.
- ۴-۴. رنگ لباس، کفش و جوراب نباید تند و زننده باشد و جلب توجه نماید.
- ۴-۵. از پیراهن و شلواری که ضخامت لازم را برای حفظ پوشش ندارد، استفاده نگردد.
- ۴-۶. استفاده از لباس، کیف، کفش، جوراب، پیشانی‌بند، مچ‌بند، شال، دستمال گردن، کمربند، انگشتر و کلاه‌هایی که غیرمتعارف و دارای نقوش و نوشته‌های زننده و یا علامت گروه‌های ضد اسلام، ضد انقلاب و ضد اخلاق باشند، مجاز نیست.
- ۴-۷. استفاده از کروات و پاپیون ممنوع است.
- ۴-۸. استفاده از عینک و زیورآلات متعارف مانند انگشتر و ساعت مجاز است.

دکتر محمد حسین آیتی
ساوان دانشجوئی و فرهنگی

دکتر محمد علی مصطفی
ساوان آموزشی

۹-۴. به دلیل افزایش انتقال عفونت و آسیب به افراد و تجهیزات، ناخن‌ها بایستی کوتاه، تمیز و بپراسته باشند.

۱۰-۴. انجام هرگونه آرایش و خالکوبی که در معرض دید باشد، ممنوع است.

۱۱-۴. پیرایش موی سر و صورت باید ساده، کوتاه و به دور از مدهای افراطی باشد.

۱۲-۴. استفاده از عطر یا ادکلن با بوی تند و غیرمتعارف مجاز نیست.

ج- پوشش حرفه‌ای دانشجویان بالینی در فضاهای بهداشتی، درمانی:

رعایت کلیه ضوابط متدرج در بند الف و ب ماده ۴ این شیوه‌نامه الزامی است.

۱-۴. دانشجویان بالینی باید در طول مدت حضور در محیط‌های بهداشتی و درمانی از لباس فرم مخصوص به خود (بر طبق

استانداردهای تعریف شده از طرف دانشگاه) و با رعایت کامل شیون اسلامی و دانشجویی استفاده نمایند.

تبصره ۱: استفاده از لباس مناسب و ضخامت پارچه‌ی لباس فرم و اندازه و سایز آن باید منطبق با مشخصات محیط‌های

آموزشی و پژوهشی باشد.

تبصره ۲: لباس فرم دانشجویان باید به صورت پاکیزه و مرتب و با دکمه‌های بسته باشد.

تبصره ۳: پوشش دانشجویان در محیط بالینی - آزمایشگاهی خاص، مانند اتاق عمل و بخش‌های مراقبت‌های ویژه

می‌بایست کاملاً بر طبق استاندارد تعریف شده در آن بخش و با رعایت حجاب و پوشش کامل اسلامی باشد.

۲-۴. به دلیل افزایش انتقال عفونت و آسیب به افراد و تجهیزات و یا جلب توجه، استفاده از هرگونه آرایش و بلندی ناخن‌ها برای

دانشجویان بالینی ممنوع است.

۳-۴. پوشیدن جوراب به جهت حفظ بهداشت در محیط‌های آموزشی و بهداشتی ضروری است.

۴-۴. به منظور کاهش صدمه به پا و پیشگیری از انتقال عفونت، کفش دانشجویان باید چسبیده باشد.

۵-۴. کارت شناسایی ارائه شده از سوی معاونت آموزشی شامل: عکس، نام و نام خانوادگی، آرم دانشگاه، رشته تحصیلی و سمت

دانشجو باید به صورت متحدالشکل بر روی لباس فرم، بطوریکه قابل رؤیت باشد؛ نصب گردد.

ماده ۵- مسئولیت‌های اجرای آیین‌نامه

۱-۵. معاونت آموزشی بایستی این شیوه‌نامه اجرایی را در بدو ورود دانشجو به دانشگاه به رویت او رسانده و تعهدنامه کتبی را با

امضاء دانشجو مبنی بر توجیه کامل و الزام وی به عمل به مفاد آن، دریافت نماید. (این تعهدنامه در هنگام ثبت‌نام یا

ابتدای هر مقطع تحصیلی از دانشجو اخذ و در پرونده آموزشی وی نگهداری خواهد شد.)

۲-۵. کارنامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان، در هر دوره تحصیلی، از سوی معاونت آموزشی دانشگاه طبق کارنامه پیوست ذیل

صادر می‌شود که مسئولیت تکمیل آن با استادان دانشجو در آن دوره است.

۳-۵. استادان موظفند با توجه به این شیوه‌نامه، برای رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان، به صورت مجزا، نمره توصیفی عالی،

خوب، متوسط یا ضعیف را به همراه نمره‌ی آموزشی اعم از تئوری یا عملی صادر نمایند.

تبصره ۱: لازم است معاونت آموزشی دانشگاه در خصوص نحوه‌ی تکمیل کارنامه، جلسه توجیهی برای استادان برگزار نماید.

تبصره ۲: در مورد دروسی که بیش از یک استاد مسئولیت تدریس را بر عهده دارند؛ مسئولیت تکمیل کارنامه رفتار و پوشش

حرفه‌ای دانشجویان آن درس، با تأیید مدیر گروه، ترجیحاً بر عهده استادی است که بیشترین تعداد ساعات تدریس را دارد.

دکتر محمد حسین آیتی

معاون دانشجویی و فرهنگی

دکتر محمد علی عسقی

معاون آموزشی

تبصره ۱: لازم است معاونت آموزشی دانشگاه در خصوص نحوه تکمیل کارنامه، جلسه توجیهی برای استادان برگزار نماید.
تبصره ۲: در مورد دروسی که بیش از یک استاد مسئولیت تدریس را بر عهده دارند؛ مسئولیت تکمیل کارنامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان آن درس، با تأیید مدیر گروه، ترجیحاً بر عهده استادی است که بیشترین تعداد ساعات تدریس را دارد.
تبصره ۳: در صورت درخواست دانشجو، کارنامه‌ی رفتار و پوشش حرفه‌ای وی، در پایان هر دوره به صورت محرمانه به اطلاع وی خواهد رسید.

تبصره ۴: نمره‌های رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجو در مراحل مختلف تحصیل و نیز در هرگونه استخدام دولتی و گزینش با ضریب مثبت مورد استناد قرار خواهد گرفت.

۴-۵. ارزش عددی درجه‌ی عالی ۴، خوب ۳، متوسط ۲ و ضعیف ۱ است. از این اعداد برای تعیین میانگین نمره‌های توصیفی دانشجو در کارنامه رفتار و پوشش حرفه‌ای وی استفاده می‌شود.

۵-۵. چنانچه میانگین نمرات توصیفی رفتار یا پوشش حرفه‌ای دانشجو در کارنامه نیمسال وی متوسط باشد، به دفتر مشاوره دانشجویی معرفی می‌گردد و تا ارتقاء به درجه بالاتر، تحت آموزش آن دفتر قرار می‌گیرد.

تبصره ۵: در صورتیکه نمره‌های توصیفی دانشجو پس از دو ترم متوالی بعد از معرفی به دفتر مشاوره دانشجویی، گماکان متوسط و یا پایین‌تر از آن باشد به شورای انضباطی دانشجویان معرفی می‌گردد.

۶-۵. چنانچه میانگین نمرات توصیفی رفتار یا پوشش حرفه‌ای دانشجو در کارنامه نیمسال وی ضعیف باشد، در مرحله نخست تحت آموزش دفتر مشاوره دانشجویی قرار گرفته و در صورت تکرار به شورای انضباطی دانشجویان معرفی می‌گردد.

تبصره ۶: معاونت آموزشی موظف است در صورت اعتراض دانشجو و یا معرفی دانشجو به شورای انضباطی، کارنامه‌ی وی را به همراه توضیحات مکتوب استادان به معاونت دانشجویی و فرهنگی (رئیس شورای بدوی انضباطی دانشجویان) ارائه نماید.

۷-۵. معاونت دانشجویی و فرهنگی وظیفه نظارت بر حسن اجرای شیوه‌نامه اجرایی را بر عهده خواهد داشت.

پایان

دکتر محمد حسین آیینی
معاون دانشجوئی و فرهنگی

دکتر محمد علی متقی
معاون آموزشی

کارنامه‌ی رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان

دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی.....

نام و نام خانوادگی:

شماره دانشجویی:

نام رشته تحصیلی:

نیمسال تحصیلی: اول /دوم

سال تحصیلی:

ردیف	نام درس	نام استاد	نمره رفتار حرفه‌ای	نمره پوشش حرفه‌ای					
معدل (کمی)									
معدل (بر اساس ارزیابی توصیفی)*									
	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	عالی	خوب	متوسط	ضعیف	ضعیف

معدل بین (۱-۲) > ارزیابی توصیفی متوسط

*معدل بین (۰-۱) ارزیابی توصیفی ضعیف

معدل بین (۳-۴) > ارزیابی توصیفی عالی

معدل بین (۲-۳) > ارزیابی توصیفی خوب

این شیوه‌نامه در یک مقدمه، ۵ ماده، ۷۸ بند و ۲۲ تبصره، توسط معاونت‌های آموزشی و دانشجویی، فرهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و در تاریخ ۹۱/۱۰/۱ به تصویب رسیده است و از تاریخ ابلاغ به دانشگاه‌ها، لازم‌الاجرا و کلیه بخشنامه‌های مغایر با آن فاقد اعتبار است.

دکتر محمد حسین آبتی

معاون دانشجویی و فرهنگی

دکتر محمد علی متقی

معاون آموزشی

منابع و مستندات:

۱. بند الف ماده ۳ فصل اول قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران
۲. مصوبه جلسه ۱۹۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳۸۹/۳/۱۸ در خصوص مصادیق پوشش (مجاز و غیر مجاز) ویژه دانشجویان
۳. بند ۳ ماده ۶ آیین نامه انضباطی دانشجویان جلسه ۲۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی ۷۴/۶/۱۴
۴. بند ۱ از ماده ۴ آیین نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور
۵. «موارد مصوب مربوط به مصادیق البسه و آرایش غیر مجاز» مربوط به دبیر کمیسیون و مدیر کل دفتر امور اجتماعی وزارت کشور (مورخ ۱۳۷۶/۳/۲۷)
۶. «استانداردهای ملی پوشش بیماران و کارکنان مؤسسات پزشکی» مورد تأیید معاونین آموزشی، دانشجویی - فرهنگی و سلامت در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۲۲
۷. آیین نامه پوشش و رفتار دانشجویان بالینی دانشگاه علوم پزشکی کرمان (مورخ ۱۳۸۶/۷/۳)
۸. آیین نامه پوشش و رفتار دانشجویان بالینی دانشگاه علوم پزشکی قم
۹. بررسی ضوابط پوشش تعدادی از دانشگاه‌های خارج از کشور توسط معاونت فرهنگی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها در سال ۱۳۸۵
۱۰. «آیین نامه اجرایی ضوابط پوشش و آراستگی دانشجویان» نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها در سال ۱۳۸۵
۱۱. «اصول حرفه‌ای پوشش دانشجویان پزشکی در محیط‌های آموزشی و بیمارستان (دانشگاه تهران - ۱۳۸۶)
۱۲. «پوشش برای دانشجویین پزشکی» (دانشگاه تهران - ۱۳۸۶)
۱۳. متن کامل قانون گسترش فرهنگ عفاف و حجاب مصوب ۱۳ دی ۱۳۸۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۴. استفاده از تجربه‌های مؤفق مدیران فرهنگی آنان. (تهران - ایران - شیراز - کرمان - تبریز - سمنان - کاشان و زنجان)
۱۵. دانشجویان عضو مجمع صنفی، تشکل‌ها، انجمن‌ها و کانون‌ها (از سه گروه آموزش پزشکی، پیراپزشکی، پرستاری و مامایی و از سه دانشگاه علوم پزشکی تهران و ایران)

۱۶. Medical students and clinical ethics ,Principles from the Australian Medical Students' Association Code of Ethics — preliminary draft

۱۷. (Dress Code) in many Universities , such as : Stanford University , University of Toronto , Medical University of Ohio, University of Bristol, Louisiana state University, University of California, Brighton and Sussex University, University of Texas , West Virginia University, karolinska, University of Queensland.